

Chapter 5

सदाचार

अभ्यासः

प्रश्न : 1:सर्वान् श्लोकान् सस्वरं गायत।

उत्तरः

छात्राः श्लोकान् स्वयमेव सस्वरं गायन्तु।

प्रश्न : 2:उपयुक्तकथनानां समक्षम् 'आम्' अनुपयुक्तकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत

(क) प्रातः काले ईश्वरं स्मरेत्।

(ख) अनृतं ब्रूयात्।

(ग) मनसा श्रेष्ठजनं सेवेत।

(घ) मित्रेण कलहं कृत्वा जनः सुखी भवति।

(ङ) प्रातःकाले शय्यां न त्यजेत्।

उत्तरः

(क) प्रातः काले ईश्वरं स्मरेत्।

(ख) अनृतं ब्रूयात्।

(ग) मनसा श्रेष्ठजनं सेवेत।

(घ) मित्रेण कलहं कृत्वा जनः सुखी भवति।

(ङ) प्रातःकाले शय्यां न त्यजेत्।

प्रश्न : 3:एकपदेन उत्तरत

(क) कदा शय्यां त्यजेत् ?

उत्तर :
प्रातःकाले।

(ख) कानि कृत्वा अध्ययनं कुर्यात् ?

उत्तर :
नि"त्यकर्माणि।

(ग) किं ब्रूयात् ?

उत्तर :
सत्यम्।

(घ) केन सह कलहं कृत्वा नरः सुखी न भवेत् ?

उत्तर :
मित्रेण।

प्रश्न : 4 :रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत

(क) प्रथमम् ईश्वरं स्मरेत्।

(ख) कलहं कृत्वा नरः दुःखी भवति।

(ग) पितरं कर्मणा सेवेत।

(घ) व्यवहारे मृदुता श्रेयसी।

(ङ) सर्वदा व्यवहारे ऋजुता विधेया।

उत्तर:

(प्रश्ननिर्माणम्)

(क) प्रथमं कं स्मरेत् ?

(ख) किं कृत्वा नरः दुःखी भवति ?

(ग) कं कर्मणा सेवेत ?

(घ) व्यवहारे का श्रेयसी ?

(ङ) कदा व्यवहारे ऋजुता विधेया ?

प्रश्न : 5 :प्रश्नमध्ये त्रीणि क्रियापदानि सन्ति। तानि प्रयुज्य सार्थक-वाक्यानि रचयत

(क)
(ख)
(ङ)

.....
.....
.....

(ख)
(घ)
(च)
(ज)

.....
.....
.....
.....

उत्तर :

(क) सत्यं प्रियं च ब्रूयात्।

(ख) वाचा गुरुं सेवेत।

(ग) सत्यम् अप्रियं च न ब्रूयात् ।

(घ) व्यवहारे कदाचन कौटिल्यं न स्यात्।

(ङ) श्रेष्ठजनं कर्मणा सेवेत।

(च) व्यवहारे सदा औदार्यं स्यात्।

(छ) अनृतं प्रियं च न ब्रूयात्।

(ज) मनसा मातरं पितरं च सेवेत।

प्रश्न : 6 :मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्त्वारिक्तस्थानानि पूरयत

तथा	न	कदाचन
सदा	च	अपि

(क) भक्तः ईश्वरं स्मरति।

(ख) असत्यं वक्तव्यम्।

(ग) प्रियं सत्यं वदेत्।

(घ) लता मेधा विद्यालयं गच्छतः।

(ङ) कुशली भवान् ?

(च) महात्मागाँधी अहिंसा न अत्यजत्।

उत्तर :

(क) भक्तः सदा ईश्वरं स्मरति।

(ख) असत्यं न वक्तव्यम्।

(ग) प्रियं तथा सत्यं वदेत् ।

(घ) लता मेधा च विद्यालयं गच्छतः।

(ङ) अपि कुशली भवान् ?

(च) महात्मागाँधी कदाचन अहिंसा न अत्यजत्।

प्रश्न : 7 :चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च प्रयुज्य वाक्यानि रचयत

Class 7 Sanskrit

लिखति	कक्षायाम्	श्यामपट्टे
लिखन्ति	सः	पुस्तिकायाम्
शिक्षकः	छात्राः	उत्तराणि
प्रश्नम्	ते	

उत्तर :

1. सः शिक्षकः श्यामपट्टे प्रश्नं लिखति।
2. ते छात्राः कक्षायां पुस्तिकायाम् उत्तराणि लिखन्ति।

बहुविकल्पी प्रश्नः

(i) कदा शय्यां त्यजेत् ?

(A) प्रातःकाले

(B) सायंकाले

(C) अर्धरात्रौ

(D) मध्याह्ने।

उत्तर :

(A) प्रातःकाले

(ii) कानि कृत्वा अध्ययनं कुर्यात् ?

(A) दुष्कर्मणि

(B) नित्यानि

(C) कर्मणि

(D) नित्यकर्मणि।

उत्तर :

(D) नित्यकर्मणि।

(iii) किं ब्रूयात् ?

(A) असत्यम्

(B) सत्यम्

(C) कटु

(D) कठोरम्।

उत्तर :

(B) सत्यम्

(iv) केनं सह कलहं कृत्वा नरः सुखी न भवेत् ?

(A) कुमित्रेण

(B) मित्रेण

(C) चित्रेण

(D) शत्रुणा।

उत्तर :

(B) मित्रेण

(v) प्रथमं कं स्मरेत् ?

(A) धनम्

(B) मित्रम्

(C) अध्यापकम्

(D) ईश्वरम्।

उत्तर :

(D) ईश्वरम्।

(vi) किं कृत्वा नरः दुःखी भवति ?

(A) कर्म

(B) कलहम्

(C) परिश्रमम्

(D) अध्ययनम्।

उत्तर :

(B) कलहम्

(vii) कं कर्मणा सेवेत ?

(A) पितरम्

(B) पितुः

(C) मातुः

(D) भ्रातरम्।

उत्तर :

(A) पितरम्

(viii) व्यवहारे का श्रेयसी ?

(A) कटुता

(B) छलता

(C) मृदुता

(D) बलता।

उत्तर :

(C) मृदुता

(ix) कदा व्यवहारे ऋजुता विधेया ?

(A) सर्वदा

(B) प्रातः

(C) सायम्

(D) रात्रौ।

उत्तर :

(A) सर्वदा